

Remiss

Handläggare

Håkan Carlstrand
Fiskeregleringsenheten
Hakan.carlstrand@havochvatten.se

Datum 2021-04-08

Dnr 2680-2020

Enligt sändlista

Remiss gällande ändrade regler för fiske av lax i Östersjön samt fiske med fasta redskap

Hantering

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter på bifogat förslag till föreskrifter och konsekvensutredning. Förslaget gäller ändrade föreskrifter avseende fördelningen av den svenska laxkvoten och bestämmelser om fiske med fasta redskap i Bottniska viken. De föreskrifter som berörs är FIFS 2004:25, FIFS 2004:36 och HVMFS 2018:11.

Förslaget föreslås träda i kraft den 2021-05-13

Remissvar ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den 2021-04-30

Havs- och vattenmyndigheten ser helst att svaret skickas med e-post till havochvatten@havochvatten.se i Wordformat. Ange ärendets diarienummer i e-postmeddelandets ärendemening.

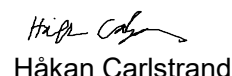
Du hittar mer information om hur HaV behandlar dina personuppgifter i samband med remisshantering på [Hav och Vatten myndighetens webbsida](#)

Eventuella frågor om förslaget kan ställas till Håkan Carlstrand och Jens Persson. Specifika frågor gällande rapportering och redskapskod för push up-fälla med vittjanpåse ska ställas till Elin Hedman. För kontaktuppgifter, se sista punkten i konsekvensutredningen.

Denna remiss har beslutats av avdelningschefen Mats Svensson efter föredragning av utredaren Håkan Carlstrand. I den slutliga handläggningen av ärendet har även enhetschefen Inger Dahlgren, verksjuristen Catarina Pernheim samt utredarna Jens Persson, Elin Hedman och Jarl Engquist medverkat.

Mats Svensson

Håkan Carlstrand

Inledning

Denna remiss innehåller dels förslag över områdesvis fördelning av den för svenskt yrkesfiske tillgängliga laxkvoten i Östersjön. Eftersom den för Sverige tillgängliga laxkvoten har ökat för år 2021 kan också yrkesfiskets fångster öka. HaV föreslår att laxfångsten får öka med 1 800 laxar i område 31 det vill säga i nordligaste Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten. För fisket i övriga Östersjön föreslås oförändrad fångstmängd jämfört med 2020 års fördelning av laxkvoten. I remissen finns också bestämmelser om fångstmängd för fångst av lax i terminalfiskeområden i område 31 samt fisket i Umeälvens fredningsområde.

I remissen föreslås också hur HaVs föreskrifter för fiske med fasta redskap bör anpassas till landningsskyldigheten för lax enligt gällande EU lagstiftning. Enligt de EU bestämmelser som gäller från den 1 januari 2021 ska all yrkesfiskefångad lax i fasta redskap landas. EU-kommissionen väntas dock ändra lagstiftningen under våren eller sommaren 2021 så att den ger undantag från landningsskyldigheten för lax som fångas med skonsamma redskap från vilka laxen förväntas ha hög överlevnad efter frisläppande. Då det i samband med denna remiss inte tagits något beslut om ändrad EU-lagstiftning behandlar remissen anpassningar till landningsskyldigheten utifrån två olika alternativ. Dels utifrån nuvarande lagstiftning som innebär landningsskyldighet för all yrkesfiskefångad lax och dels om det tas ett beslut om undantag från landningsskyldigheten för lax som fångas med vissa redskapstyper. Vid förslag till anpassningar som förutsätter ett eventuellt undantag från landningsskyldigheten har HaV utgått från den gemensamma rekommendation om lagstiftning som medlemsländerna runt Östersjön lämnade till EU-kommissionen under 2020. I remissen finns en mer utförlig bakgrundsbeskrivning samt förslag till ändrade bestämmelser för fiske med fast redskap i enlighet med landningsskyldigheten. Sammantaget innebär landningsskyldigheten för lax minskade möjligheter att fiska med fasta redskap efter andra arter än lax när laxfiske är förbjudet. I det fall EU kommissionen beslutar om ett undantag från landningsskyldigheten för fasta redskap som är skonsamma ökar möjligheterna till fiske efter andra arter än lax med sådana redskap även när fiske efter lax är förbjudet.

Bakgrund och syfte

Laxbeståndens status och mål för förvaltningen

I Sverige finns 16 älvar med bestånd av lax som av ICES klassas som naturreproducerande laxstammar och som mynnar i Östersjön (tabell 1). Flertalet av dessa älvar ligger i Västerbottens och Norrbottens län. Inkluderat Torne älv som är gränsälv mot Finland, producerar älvarna naturligt drygt 3 miljoner laxsmolt per år vilket uppskattas till ca 95 % av all naturligt producerad lax i Östersjön. Dock varierar produktionen av laxsmolt kraftigt mellan varje älv, bl.a. beroende av mängden lek- och uppväxtområden samt rådande beståndssituation för respektive bestånd. I övriga östersjöländer finns det ytterligare ca 20 älvar med naturproducerad lax.

I Sverige finns det även åtta älvar där det odlas och utplanteras ca 1,7 miljoner laxungar. Av dessa sätts det ut drygt 750 000 laxsmolt i utbyggda älvar i Norr- och Västerbotten (delområde 31) och drygt 900 000 laxsmolt i utbyggda älvar i Västernorrland och Gävleborgs län (delområde 30). All sådan utplanterad lax ska vara märkt genom att fettfenan klipps bort. Lax av odlad ursprung återvandrar till sina hemmaälvar senare än den vilda laxen, vanligen med en tidsförskjutning av ca 2–3 veckor. Det innebär att en tidig fiskestart i högre utsträckning styr fisket

mot vild lax som anländer tidigare medan en senare fiskestart i högre utsträckning styr fisket mot odlad lax som anländer senare.

Av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 för den gemensamma fiskeripolitiken framgår bland annat att medlemsstaterna ska tillämpa försiktighetsansatsen i fiskeriförvaltningen och ska säkerställa att nyttjandet av de levande marina biologiska resurserna sker på ett sådant sätt att populationerna av skördade arter återställs till och bevaras över nivåer som säkerställer en maximal hållbar avkastning (MSY). För laxen innebär målet att varje enskilt laxbestånd ska återställas och bevaras över nivåer som säkerställer en produktionen av laxsmolt motsvarande minst 75 % av den maximala potentiella produktionen.

Laxen finns även upptaget i Art- och habitatdirektivet, rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, vilket innebär att medlemsstaterna har ett utpekad ansvar för bevarandet av denna art och dess livsmiljöer. Implementering av direktivet i Sverige har bland skett genom beslut om Natura 2000 områden samt genom miljö kvalitetsmålen Levande sjöar och vattendrag samt Ett rikt växt och djurliv.

Den nationella fiskförvaltningen kompletterar den EU-gemensamma fiskeripolitiken. Innanför trälgränsen och i sötvattensområdena är det nationella handlingsutrymmet betydande. HaV:s Verksamhetsstrategi 2021–2023 anger bland annat att fiskförvaltningen i linje med ekosystemansatsen ska integreras tydligare med havsmiljöpolitiken, i enlighet med de politiska målen. Arbetet med en hållbar fiskförvaltning sker genom en ekosystembaserad ansats där HaV har flera verktyg att arbeta med, till exempel reglering, tillträde och tillsyn genom fiskerikontroll samt förordningar kring havsmiljö och havsplanering samt områdesskydd.

Utvecklingen för de vilda laxbestånden i framförallt Bottniska viken har generellt sett varit positiv sedan slutet av 90-talet. Den totala produktionen av vild laxsmolt har ökat från en halv miljon till omkring 3 miljoner smolt årligen. När laxsmolten lämnar älvarna som mynnar i Östersjön vandrar de mot uppväxtområden i södra Östersjön där de uppehåller sig fram till könsmognad. Uttryckt i totalt antal smolt som produceras i Östersjöns samtliga älvar dominerar den odlade laxen fortfarande, men en lägre överlevnad jämfört med vild lax gör att förhållandet ser annorlunda ut bland större/äldre lax i Östersjön som överskrider minimimåttet (60 cm) där andelen vild lax idag beräknas uppgå till ca. 70–80%. Den generellt positiva utvecklingen för de vilda bestånden under perioden förklaras främst av en lägre fiskeridödlighet på grund av att kvoterna för yrkesfisket (TAC) under periodens slut reducerats till en fjärdedel av tidigare nivåer. Yngeldödligheten i sjukdomen M74 har också reducerats kraftigt från 70–80 % dödlighet ner till 5–10 % dödlighet. Flera bestånd har uppnått det MSY-baserade förvaltningsmålet och den framtida utvecklingen ser även positiv ut för många bestånd som ännu inte uppnått målet under förutsättning att exploateringen inte ökar (tabell 1)¹².

¹ Dannewitz et al, Biologisk rådgivning inför översyn av bestämmelser för fiske med fasta redskap efter lax och andra arter längs norrlandskusten. SLU ID: SLU.aqua.2020.5.4-39

² Dannewitz et al, Svenska laxbestånd i Östersjön – status, exploatering och förvaltning. SLU ID: SLU.aqua.2020.5.4-39

Tabell 1. Nuvarande status för svenska vildlaxbestånd i Östersjön (enligt ICES WGBAST, uppdaterad modell med data t.o.m. 2019) samt föreslagen indelning i tre förvaltningskategorier. De två vänstra kolumnerna anger nuvarande beståndsstatus (sannolikhet att uppnå målet 2019) i förhållande till det tidigare SAP-målet (smoltproduktion motsvarande 50% av potentialen) respektive nuvarande MSY-mål (75% av potentialen). Gröna celler i dessa statuskolumner indikerar att förvaltningsmålet är uppnått med minst 70% sannolikhet (ICES kriterium), gula celler indikerar att sannolikheten är mellan 50 och 70%, medan röd markering indikerar att sannolikheten att uppnå målet är under 50%. I tabellen anges även förväntad framtida utvecklingstrend enligt ICES prognos (2020a) samt exempel på indelning i tre förvaltningskategorier (den högra kolumnen) baserat på nuvarande status, förväntad framtida utveckling samt (i vissa fall) kompletterande information, där den senare legat till grund för att höja (Ja+) eller sänka (Ja-) den ursprungliga kategoriseringen med ett steg. Se texten för mer information.

Bestånd	SAP	MSY	Utvecklings-trend	Annan information	Förvaltnings-kategori
Torneälven	1,00	0,90	Stabil	Nej	1
Kalixälven	1,00	0,85	Stabil	Nej	1
Råneälven	0,94	0,62	Positiv	Ja (+)	1
Piteälven*	1,00	0,88	Stabil	Ja (-)	2
Åbyälven*	0,93	0,67	Positiv	Ja (-)	3
Byskeälven	0,99	0,81	Stabil	Nej	1
Kågeälven	0,53	0,19	Positiv	Nej	2
Rickleån	0,18	0,03	Positiv	Nej	2
Sävarån	0,51	0,18	Positiv	Nej	2
Vindelälven	0,95	0,48	Negativ	Nej	3
Öreälven	0,32	0,11	Positiv	Nej	2
Lögdeälven	0,15	0,05	Positiv	Nej	2
Ljungan	0,33	0,17	Negativ	Nej	3
Testeboån*	0,98	0,85	Stabil	Ja (-)	2
Emån	0,07	0,01	Positiv	Nej	2
Mörrumsån	0,98	0,75	Stabil	Nej	1

*Status sannolikt överskattad

Uppvandringsdata för ett antal vildlaxälvar i Bottniska viken visar en motsvarande positiv utvecklingstrend sedan slutet av 1990-talet, om än med stor årsvariation. Dock minskade återvandringen av lax i de flesta vattendragen under 2017. Uppvandringen under de senaste tre åren (2018–2020) har generellt sett varit större än under 2017.

Samtidigt finns en sjukdomsproblematik som påverkat laxen i varierande omfattning under senare år. Sjukdomsproblematiken anses bero på flera samverkande faktorer som mestadels har sitt ursprung under laxens uppväxt i Östersjön. Svampangripen död och levande vuxen lax med avvikande beteende har inrapporterats från olika älvar, stundtals i betydande omfattning. Tilläggas bör att yngeldödligheten i M74 ökat under senare år, från i snitt ca 5 % under åren 2011–2015 till över 20 % i snitt under åren 2016–2018. Preliminära uppgifter för kläckningsåret 2020 (lekfisk hösten 2019) visar att yngeldödligheten åter sjunkit till endast några procent.

Under perioden 2015–2018 minskade även tätheterna av laxungar i flera älvar, i de flesta fall sannolikt en effekt av mellanårsvariation i antal lekfiskar (generationseffekter) samt ökad yngeldödlighet i M74. Under 2019 steg tätheterna åter – i vissa bestånd var ökningen påtaglig. Preliminära data från 2020 visar att tätheterna av laxungar i en del vattendrag ökat ytterligare. I de flesta vattendrag syns inga tydliga kopplingar mellan försämrad hälsa hos lekfisk och minskad mängd laxungar. Undantag avser framförallt Vindelälven och Ljungan som utmärker sig negativt.

I dessa vattendrag har mängden årsungar minskat kraftigt under perioden då sjuk vuxen lax observerats. Tätheterna av ungar var extremt låga i Vindelälven under perioden 2016–2019 och i Ljungan 2017–2019. De senaste årens hälsoproblem tycks således ha påverkat den lekmogna fiskens (särskilt honornas) förmåga att reproducera sig, med kraftigt negativa konsekvenser för produktionen av ungar som följd. HaV har därför sedan 2018 infört nya bestämmelser för laxfisket i Ljungan och Vindelälven. Fångst av lax är helt förbjudet i Ljungan och i Vindelälven får endast små laxar under 65 cm fångas. Från 2019 har HaV även infört restriktiva bestämmelser för fisket med fasta redskap i Umeälvens fredningsområde för att öka skyddet för beståndet i Vindelälven (Vindelälven är ett biflöde till Umeälven). Vandringsproblemen för den vuxna laxen kan tänkas vara mer uttalade i Umeälvens nedersta del jämfört med andra älvar eftersom laxen måste ta sig förbi flera svåra passager för att nå reproduktionsområdena i biflödet Vindelälven längre uppströms. För att på kort sikt reducera den fiskerirelaterade dödligheten av vild lax under dess lekvandring mot Vindelälven infördes en senarelagd starttid för fisket till den 1 juli.

Preliminära data för 2020 visar att mängden laxungar ökat påtagligt i Vindelälven jämfört med föregående år. Även i Ljungan ses en svag ökning under 2020, men tätheten är fortfarande långt under de nivåer som observerades innan hälsoproblemen började. Mängden återvandrande lekfiskar förväntas också minska under kommande år som en följd av den begränsade rekryteringen under perioden 2016–2019. Då man ännu inte sett effekten av beståndets låga rekrytering 2016–2019 finns det särskild anledning att vidhålla en senarelagd starttid tills dess att bestånden återhämtat sig.

Svenskt yrkesfiske av lax

Idag bedrivs svenskt kommersiellt fiske av lax nästan uteslutande med fasta redskap. Det finns flera olika typer av fasta redskap med olika redskapskoder, där det mest använda redskapet vid fiske av lax är laxfälla push up med redskapskod 845, bilaga 1 till Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2018:11) om befälhavares skyldigheter att rapportera och anmäla yrkesmässigt fiske i havet. Även andra redskap används som sikryssja/laxryssja, kombifälla och laxfälla. Dessa redskap används även för fångst av flera andra arter utöver lax, däribland sik, öring, abborre och sill/strömning. Redskapen är normalt levandefångande och fisken samlas i en fångstanordning i form av en uppspänd nätbur/fiskhus eller ryssja.

Eftersom fisket i huvudsak sker på enskilt vatten behöver den fiskande själv vara fiskerättsägare eller arrendera fiskerätten. Redskapen placeras på strategiska platser längs kusten och ofta nära mynningsområden till de älvar som har produktion av vild lax eller utsättning av kompensationsodlad lax. Från land (fastlandet eller en ö) sätts en ledarm (ett finmaskigt nät från botten till ytan) ut till själva fångstanordningen. När laxen simmar in mot ledarmen följer den ledarmen utåt och simmar slutligen in i fångstanordningen. Fångstanordningen består av en så kallad förgård eller mocka vars syfte är att hindra fisken att vända tillbaka samt själva fångsthuset eller ryssjan som slutligen inestänger fisken i redskapet. Ledarmen kan vara allt från 100 m till flera hundra meters längd. Den vanligaste fångstanordningen är en så kallad push up-fälla. I de fall redskapen placeras i närområdet till en älv fångas ofta lax från den enskilda älvens laxbestånd. Om redskapen placeras längre ut i skärgården eller med längre avstånd till en älv fångas ofta en högre andel lax från flera olika laxbestånd.

Även fritidsfiskare använder fasta redskap som push up-fällor för fiske efter lax och andra arter. Detta sker dock i begränsad omfattning sedan försäljningsförbudet för fritidsfiskets fångster från havet infördes genom EU:s kontrollförordning 2011.

I område 22–29 mynnar endast två svenska vattendrag med naturlig produktion av laxsmolt, Mörrumsån och Emån. Emån har ett svagt bestånd av lax och Mörrumsån har varit drabbad av sjukdomsproblem under senare år. Den naturliga produktionen av laxsmolt inom område 22–29 är begränsad.

I område 30 (Uppsala, Gävleborg och del av Västernorrland) mynnar flera stora utbyggda älvar med omfattande kompensationsutsättningar av fettfeneklippt laxsmolt samt ett antal mindre älvar och vattendrag med begränsad naturlig produktion av laxsmolt. Yrkesfiskets fångster i område 30 domineras av den odlade laxen som vanligen utgör 70–80 % av den totala fångsten. Av den biologiska rådgivningen framgår det att exploateringen av bestånd med naturlig produktion av lax inom delområdet inte bör öka eftersom dessa ännu inte uppnått förvaltningsmålen³. Till viss del består fångsten inom delområde 30 även av lax från bestånd i delområde 31 som fångas under sin vandring mot sina hemmaälvar längre norrut.

I område 31 (del av Västernorrland samt Västerbotten och Norrbotten) mynnar Torne älv och Kalixälven vilka är de viktigaste älvarna sett till mängden naturlig produktion av laxsmolt. Inom delområdet finns ytterligare ett antal relativt stora älvar med naturlig produktion av laxsmolt. Därtill finns tre utbyggda älvar med omfattande kompensationsutsättning av laxsmolt som innan utsättning ska märkas genom att fettfenan klipps bort så att de kan skiljas från den naturproducerade laxen. Inom området finns även ett antal mindre älvar med begränsad naturlig produktion av laxsmolt och som ännu inte uppnått förvaltningsmålen. Av den biologiska rådgivningen framgår det att exploatering av dessa bestånd inte bör öka³. Fångsten inom området domineras av vild lax förutom när fisket sker i så kallade terminalfiskeområden utanför Luleälven och Skellefteälven. Dessa älvar har byggts ut med vattenkraft och årligen genomförs stora utsättningar av odlad laxsmolt.

Förvaltningsområden och fördelning av tillgänglig laxkvot

Den av ministerrådet beslutade laxkvoten för svenskt fiske 2021 är 26 469 laxar. Därutöver finns det möjlighet att med stöd av bestämmelser om mellanårsflexibilitet i artikel 15.9 i grundförordningen⁴ nyttja kvot som under 2020 inte nyttjats. På grund av denna mellanårsflexibilitet och genomförda kvotbyten med andra nationer under 2020 är 2 699 möjliga att överföra till 2021 års laxfiske. HaV bedömer därför att det finns möjlighet att fördela totalt 29 168 laxar till svenskt licensierat yrkesfiske 2021. Under de senaste åren har HaV:s målsättning varit att fördela kvoten till syfte att i första hand stärka skyddet för de svaga laxbestånden genom att styra fisket mot bestånd med odlad lax och lax från starka vildlaxbestånd.

Som framgår av tabell 2 har fångsten i delområde 31 under vissa år legat högre respektive lägre än den fördelade kvoten. Det beror på svårighet att bedöma den dagliga fångsten till följd av hög infiskningstakt och stor variation mellan dagar, framförallt i anslutning till fiskestopp då landad

³ Dannewitz et al, Biologisk rådgivning inför översyn av bestämmelser för fiske med fasta redskap efter lax och andra arter längs norrlandskusten. SLU ID: SLU.aqua.2020.5.4-39

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken.

fångst per dag varit hög. Under vissa år har fisket stoppats tidigare än tänkt för att inte riskera att den totala kvoten överskrids vilket begränsat möjligheten att öka exploateringen av odlad lax eftersom denna generellt återvandrar till kusten och älvarna senare än den naturproducerade så kallade vilda laxen.

Baserat på biologisk rådgivning och utfallet av de sista årens fiske i förhållande till beslut om nyttjande av kvoten bedömer HaV att fisket efter lax med fasta redskap i ökad utsträckning bör styras mot bestånd av odlad lax och starka bestånd av vild lax. Samtidigt bör skyddet för svaga bestånd av vild lax stärkas ytterligare.

Inför beredningen av detta remissförslag har HaV beställt rådgivning från SLU Aqua om att dela in Bottniska viken i flera kvot-/förvaltningsområden än de som använts under senare år, det vill säga ICES delområde 31 och 30, i syfte att utveckla en mer bestånds Anpassad förvaltning både vad avser fiske efter lax och fiske efter andra arter med fasta redskap⁵. Trots att i stort sett allt svenskt kommersiellt laxfiske sedan 2013 sker med fasta redskap på norrlandskusten, består fångsten i varierande grad av flera laxbestånd, bl.a. beroende på redskapens placering med hänsyn till vandringsvägarna för olika laxbestånd tillbaka till sin respektive hemälv och hur nära en älvmyrning redskapen är placerade. SLU Aqua har i sin rådgivning föreslagit en indelning i kvot-/förvaltningsområde i syfte att styra fisket mot odlad lax och starka vildlaxbestånd, samt i möjligaste mån minimera fisket på svaga vildlaxbestånd. I förslaget har SLU utgått från nuvarande geografiska fiskemönster för fisket med fasta redskap med varierande inslag av blandbeståndsfiske.

HaV anser att en indelning av ICES delområde 31 i flera kvot-/förvaltningsområden kräver en mer utförlig analys, bl.a. vad avser de exakta gränserna för en sådan indelning. Frågan behöver därför utredas ytterligare och samtidigt ges tid för ytterligare samråd med intressenter från bl.a. kustfisket, vattendragen samt miljöintressen. Landningsskyldigheten för lax och osäkerheter kring införande av ett eventuellt undantag från landningsskyldigheten vid fångst av lax med vissa redskap har också försvårat möjligheten utreda frågan om fler kvot-/förvaltningsområden inför 2021 års fiske (se information sida 8). Sammantaget gör HaV bedömningen att den svenska laxkvoten även för år 2021 bör fördelas på ICES delområde 22-29, 30 och 31.

⁵ Dannewitz et al, Biologisk rådgivning inför översyn av bestämmelser för fiske med fasta redskap efter lax och andra arter längs norrlandskusten. SLU ID: SLU.aqua.2020.5.4-39

Tabell 2 Årlig fördelning av tillgänglig svensk fångstkvot (TAC) för lax samt årlig svenskt fångst av lax (antal laxar) per delområde under åren 2015-2021.

	Fördelning av kvot per förvaltningsområde 2015-2021 (antal laxar)										
	Delområde 22-29		Delområde 30		Delområde 31		Umeälvens fredningsområde		Reserv	Totalt 22-31	
År	Kvot	Fångst	Kvot	Fångst	Kvot	Fångst	Kvot	Fångst	Kvot	Kvot	Fångst
2015	350	117	7500	7054	18000	20665			1020	26870	27836
2016	350	430	7500	7149	18000	21648			1020	26870	29227
2017	250	222	7500	5734	17000	17636			2120	26870	23592
2018	200	223	7500	5558	19000	22157			1660	28360	27938
2019	200	135	7000	4244	17200	17705	2000	1937	988	27388	24021
2020	200	137	7000	4992	17000	17538	2000	625	790	26990	23292
2021	200		7000		19000		2000		968	29168	

Landningsskyldighet

Inom EU infördes 2015 landningsskyldighet för alla kommersiellt viktiga fiskarter som regleras med kvot (TAC), inklusive lax i Östersjön. Syftet var att minska utkastet av bl.a. undermålig fisk och fisk som inte får behållas för att kvoten för arten är slut samt skapa incitament för utveckling av skonsamma och selektiva redskap samt förbättra fångststatistiken. Baserat på antaganden om hög överlevnad efter återutsättning infördes undantag för lax som fångas med fasta fällor, bottengarn, ryssjor och burar i Östersjön (kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/211). Undantaget gällde fram till och med den 31 december 2020 varefter det upphörde.

Undantaget från landningsskyldigheten har gjort det möjligt att bedriva fiske efter andra arter när den nationella laxkvoten är fylld. Att kunna återutsätta fångad lax har också gjort det möjligt att styra exploateringen mot odlad (fettfeneklippt) lax, eftersom vild lax varit tillåten att återutsättas. När fiske efter lax inte är tillåtet ska fångad lax frisläppas i samband med vittjningen, varvid en viss dödlighet uppstår av frisläppt lax. Studier av överlevnad hos lax efter återutsättning har visat att dödligheten är högst vid användning av laxfälla push up, som i dagligt tal kallas push up-fälla eller pontonfälla. Vid traditionell vittjning av detta redskap lyfts hela fiskhuset med hjälp av pontoner som blåses upp med luft så att fiskhuset hamnar ca 1,5 m över vattenytan varvid fångsten normalt samlas i ett kar av glasfiber eller metall inne i fiskhuset innan fångsten tippas ner på durken i båten varefter laxen lyfts över relingen för att återutsättas. Dödlighet uppstår på grund av fysiska invärtes och utvärtes skador som uppkommer i samband med denna hantering. Studier av överlevnaden hos lax efter återutsättning från push up-fällor indikerar dock att dödlighet kan reduceras avsevärt genom vidareutveckling av redskapen och användning av en så kallad vittjanpåse⁶

Inom samarbetsorganet BALTFISH har länderna runt Östersjön utarbetat ett förslag på en ny utkastplan för östersjöfax som förhandlats på EU-nivå. Enligt förslaget ska redskap som vid tidigare studier visat på låg dödlighet, t.ex. olika former av bottengarn, kombiryssjor och laxfällor, även fortsättningsvis (perioden 2021–2023) undantas från landningsskyldigheten, dock inte den

⁶ Östergren et al, Utkastdödlighet hos lax fångad i olika redskap. SLU ID: SLU.aqua.2020.5.5-2

traditionella push up-fällan på grund av hög dödlighet av lax vid fångst och återutsättning. Däremot föreslås push up-fällor som förses med en s.k. vittjanpåse för skonsam hantering och återutsättning av lax vara undantagna. Förutsatt att fisken hanteras varsamt i vattnet under vittjningsprocessen innebär användning av det nya redskapet en reducerad dödlighet hos lax efter återutsättning, vilket anses motivera ett fortsatt undantag från landningsskyldigheten för pushup-fällor med vittjanpåse. För att ändå ta hänsyn till den dödlighet som uppstår vid fiske med de redskap som föreslås vara undantagna från landningsskyldigheten (ca 25 %) har BALTFISH föreslagit ett högsta tak för utkast av lax motsvarande 8 % av den nationella kvoten. För Sveriges del innebär det ett maximalt utkast motsvarande 2 333 laxar år 2021.

EU-kommissionen har emellertid ännu inte tagit beslut om undantag från landningsskyldigheten. Även om EU-kommissionen förbereder ett sådant beslut är det ännu oklart när beslutet tas och vilka fasta redskap som kommer att vara undantagna från landningsskyldigheten. För tillfället saknas därför rättslig grund att föreskriva om utkast vilket får som följd att det i dagsläget inte är möjligt att tillåta fiske med fasta redskap efter andra arter under tid då laxfiske är förbjudet och när redskapen förväntas fånga lax. Om EU-kommissionen inte beslutar om undantag från landningsskyldigheten kommer det t.ex. inte vara möjligt för länsstyrelsen att bevilja tillstånd för fiske med fasta redskap efter strömning före laxfiskets start. Det kommer inte heller vara möjligt för HaV att besluta om att fiske av lax i delområde 31 endast får avse fettfeneklippt (odlad) lax inom terminalfiskeområdena. Vidare behöver fisket med fasta redskap efter andra arter vara förbjudet efter att laxfisket stoppats så länge förekomst av lax i kustområdet förväntas resultera i bifångster av lax eftersom dessa då måste landas och avräknas kvoten. Eftersom fiske med fasta redskap efter andra arter än lax är viktigt för yrkesfisket i Bottniska viken har Sverige, tillsammans med Finland, varit drivande inom BALTFISH för ett undantag från landningsskyldigheten för lax som fångas i fasta redskap som är skonsamma och där laxen har hög överlevnad efter frisläppande. Bedömningen är att EU kommissionen kommer att besluta om ett sådant undantag under första halvåret 2021.

Om EU-kommissionen beslutar om ett undantag i enlighet med BALTFISH rekommendation innebär det att push up-fällor med vittjanpåse samt andra fasta redskap med dokumenterad hög överlevnad, t.ex. kombifällor, kommer vara undantagna från landningsskyldigheten. Enligt rekommendationen kommer undantaget vara begränsat till ett högsta utkast av lax motsvarande 8 % av den nationella kvoten, det vill säga högst 2 333 laxar år 2021. Under de senaste åren har HaV beslutat att fiske får ske enbart efter fettfeneklippt lax av odlad ursprung inom terminalfiskeområdena i delområde 31 efter det att övrigt laxfiske stoppats inom delområdet. Samtidigt har det varit förbjudet att behålla vild lax under den period som fiske skett enbart efter odlad lax. En sådan bestämmelse är inte möjlig under rådande EU-lagstiftning som innebär att all lax ska landas. Även om det införs ett undantag från landningsskyldigheten enligt BALTFISH rekommendation gör HaV bedömningen att en bestämmelse som enbart tillåter fångst av odlad lax inom terminalfiskeområdena inte kommer vara möjlig då det skulle innebära att en stor del av utkastkvoten nyttjas vid utkast av vild lax. Det bedöms vara av större värde att behålla utkastkvoten till senare delar av fiskesäsongen för att möjliggöra ett fiske med fasta redskap efter andra arter än lax när laxfisket är stoppat. SLU Aqua har bedömt att fångsten av lax per dygn under de senaste åren har varit som högst i samband med att laxfisket stoppats för att sedan succesivt minska. De senaste åren har fisket efter lax i delområde 31 stoppats under perioden den 1-10 juli. Om fisket efter andra arter tillåts fortgå direkt efter att laxfiskets stoppats gör HaV bedömningen att mängden tillåtet utkast av lax skulle vara förbrukat inom någon vecka efter det att laxfisket stoppats. För att inte överskrida maximal mängd utkast blir följden att HaV därefter

även behöver stoppa fisket med fasta redskap som är undantagna från landningsskyldigheten eftersom dessa fortsatt kommer att fånga lax.

För att maximera möjligheten till fiske efter andra arter under sensommaren och tidig höst är ett alternativ att helt stoppa fisket med fasta redskap under en kortare period efter att laxfisket stoppats och förekomsten av lax i kustområdet bedöms vara hög. Fisket med fasta redskap efter andra arter kan då återupptas när förekomsten av lax i kustområdet minskat och utkasten av lax inte kommer att var så omfattande. På det sättet undviks ett längre redskapsstopp för dessa redskap vilket gynnar yrkesfiskets möjlighet till fiske efter andra arter än lax. För fasta redskap som är undantagna från landningsskyldigheten kan fisket återupptas när mängden lax som kastas ut under resterande fiskesäsong inte förväntas överskrida den totala tillåtna mängden utkast. Fiske med fasta redskap som inte är undantagna från landningsskyldigheten kan i sin tur påbörjas först när förekomsten av lax i kustområdet är låg och bifångst av lax i dessa redskap är mycket begränsad.

Vid fiske med push up-fällor behöver dessa enligt BALTFISH rekommendation fördes med en vittjanpåse för att vara undantagna från landningsskyldigheten. För att säkerställa kontrollerbarhet och att vittjanpåsen används på ett sätt som möjliggör skonsam vittjning med hög överlevnad för frisläppt lax behövs särskilda bestämmelser för användning av vittjanpåse. För att särskilja fångst från push up-fällor med vittjanpåse behövs även nya redskapskoder för push up-fälla med vittjanpåse. Redskapskoden ska alltid anges vid fångstrapportering. Det finns i dagsläget två olika push up-fällor som används, en för strömmingsfisket som sker innan laxfiske tillåts och en push up-fälla som används i själva laxfisket. För att kunna särskilja redskapen i en uppföljning behöver därför två nya redskapskoder tas fram för rapporteringen vad gäller vittjanpåse.

För att långsiktigt kunna bedriva fiske efter andra arter under tid då fisket efter lax är förbjudet behöver yrkesfisket tillsammans med forskningen utvecklar redskap som är selektiva och inte fångar lax. Regeringen har under flera år avsatt särskilda medel för att ge möjlighet till en sådan utveckling av selektiva redskap.

Havs- och vattenmyndighetens föreslagna föreskriftsändringar med motivering

Föreskrifter som berörs

De remitterade förslagen omfattar följande tre av Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter:

- Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område
- Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön
- Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om (HVMFS 2018:11) om befälhavares skyldigheter att rapportera och anmäla yrkesmässigt fiske i havet.

Bemyndigande

2 kap. 7 §, 5 kap. 1 § och 6 kap. 8 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

Ikraftträdande

Föreskriftsförslagen föreslås träda i kraft den 10 maj 2021.

14 kap. 3 § FIFS 2004:25

Rubrik: Östersjön (oförändrad)

<i>Nuvarande lydelse:</i>	<i>Föreslagen lydelse:</i>
<p>Av de för år 2020 tillgängliga fångstmängderna av lax i Östersjön <i>som inte ska släppas tillbaka i havet med stöd av artikel 3 i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 2018/211 av den 21 november 2017 om upprättande av en utkastplan för lax i Östersjön</i>, får det fångas högst:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 200 laxar i delområde 22–29. 2. 7 000 laxar i delområde 30. 3. 2 000 laxar inom Umeälvens fredningsområde i delområde 31, vars gränser framgår av bilaga 5 till Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön. 4. 17 200 laxar i delområde 31, exklusive Umeälvens fredningsområde. <p>När högst 13 000 laxar har fångats i delområde 31, exklusive Umeälvens fredningsområde, kan Havs- och</p>	<p>Av de för år 2021 tillgängliga fångstmängderna av lax i Östersjön får det fångas högst:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 200 laxar i delområde 22–29. 2. 7 000 laxar i delområde 30. 3. 2 000 laxar inom Umeälvens fredningsområde i delområde 31, vars gränser framgår av bilaga 5 till Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön. 4. 19 000 laxar i delområde 31, exklusive Umeälvens fredningsområde. <p>När högst 15 000 laxar har fångats i delområde 31, exklusive Umeälvens fredningsområde, kan Havs- och</p>

<i>Nuvarande lydelse:</i>	<i>Föreslagen lydelse:</i>
vattenmyndigheten besluta att fiske av lax i detta område endast får avse <i>fettfeneklippt</i> lax i de terminalfiskeområden som anges i bilaga 6 till Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön.	vattenmyndigheten besluta att fiske av lax i detta område endast får avse lax i de terminalfiskeområden som anges i bilaga 6 till Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön.

Motivering

I ICES delområde 22–29 finns endast två svenska vattendrag med begränsad produktion av vild lax, Emån och Mörrumsån. Beståndet i Emån är svagt och Mörrumsån har under senare år påverkats av ökad dödligheten på grund av sjukdomsproblematik. Total tillåten fångstmängd i delområde 22–29 föreslås även under 2021 vara 200 laxar.

I ICES delområde 30 får 7 000 laxar fångas. Flera älvar inom ICES delområde 30 har relativt stora utsättningar av kompensationsodlad lax samtidigt som produktionen av vild lax är begränsad. Den lax som fångas vid fiske med fast redskap inom delområdet domineras av odlad fettfeneklippt lax som normalt utgör 70–80 % av total fångst. Förslaget att fördela 7 000 laxar till delområde 30 motiveras av HaV:s målsättning att styra fisket mot odlad lax.

Den fångstmängd på 2 000 laxar som särskilt föreslås tilldelas fiske inom Umeälvens fredningsområde hänger ihop med att HaV införde en senarelagd starttid inom detta område inför 2019 års fiske. Vindelälven har drabbats hårt av hälsoproblem under senare år och tätheterna av laxungar har legat på mycket låga nivåer. Syftet med en senarelagd fiskestart i området är att reducera fiskeridödlighet på den vilda laxen som stiger tidigare, särskilt stora honor, under deras vandring mot Vindelälven. Eftersom den odlade laxen generellt återvandrar senare än den vilda bedöms en fiskestart den 1 juli bidra till att reducera fångsten av vild lax och öka andelen lax av odlad ursprung i fångsten. Även om preliminära data från 2020 visar att tätheterna av ungar ökat påtagligt bedöms det i den biologiska rådgivningen att en senarelagd starttid bör upprätthållas tills beståndet återhämtat sig. Eftersom infiskningstakten är hög i delområde 31, där Umeälvens fredningsområde ingår, gör HaV bedömningen att en särskild kvot bör avsättas för Umeälvens fredningsområde. I annat fall är risken stor att kvoten i det närmaste är slut när fisket får starta inom området.

När högst 15 000 laxar fångats i delområde 31 (exklusive Umeälvens fredningsområde) bör HaV även under 2021 kunna besluta om att fiske enbart får bedrivas inom Luleälvens och Skellefteälvens terminalfiskeområde. Syftet med att besluta om att fiske enbart får bedrivas inom terminalfiskeområden är att styra fisket mot odlad lax. Eftersom infiskningstakten inom delområde 31 är hög och den odlade laxen vanligen återvandrar senare skulle möjligheten att öka andelen odlad lax i fångsten genom fiske inom terminalfiskeområdena vara begränsade om HaV inte föreskriver om att fiske får bedrivas enbart inom terminalfiskeområdena. Enligt EUs lagstiftning saknas i dagsläget rättslig grund för att föreskriva om utkast av lax och därmed är det inte möjligt enbart tillåta fiske av fettfeneklippt lax. Även om ett undantag från landningsskyldigheten beslutas anser HaV att den tillåtna mängden lax som får kastas ut (8 % av total kvot) i så hög utsträckning som möjligt bör sparas till senare del av fiskesäsongen, varför all lax bör landas när laxfiske är tillåtet. Även om fisket får ske efter både odlad och vild lax inom terminalfiskeområdena anser

HaV att det är befogat med särskilt fiske inom dessa områden eftersom andelen odlad fettfeneklippt lax är hög. Förslaget ligger därför också i linje med HaV:s målsättning att styra fisket mot odlad lax.

I det fall EU-kommissionen beslutar om ett undantag från landningsskyldigheten i enlighet med BALTFISH rekommendation införs en begränsning för antalet laxar som får frisläppas till 8 % av den totala kvoten. Riskerna bedöms vara stora att den mängd lax som får fångas och frisläpps överskrids på bara någon vecka efter att laxfisket stoppats i ICES delområde 31. Därefter behöver allt fiske med fasta redskap stoppas. För att undvika ett längre redskapsstopp för fiske med fasta redskap efter andra arter än lax föreslås att HaV tillfälligt stoppar fisket med fasta redskap under de perioder då bifångsten av lax förväntas vara hög. Fisket kan sedan återupptas men då endast med redskap som är undantagna från landningsskyldigheten och under perioder när bifångsterna av lax i redskapen bedöms vara så låga att inte det föreligger risk att ett redskapsstopp för fasta redskap behöver beslutas under resten av säsongen. En sådan stoppföreskrift kommer i så fall utformas och beslutas i samband med att fisket efter lax stoppas på grund av att den tillgängliga laxkvoten är infiskad och upphävas så att fisket med fasta redskap kan återupptas när HaV bedömer att det är möjligt utan att utkastkvoten överskrids.

De 968 laxar som återstår av kvoten avsätts för eventuellt överfiske samt fångst i andra redskap. Denna reserv kan även komma att användas för fångst av lax senare under året i redskap som inte är undantagna från landningsskyldigheten och därför måste landas.

5 kap. 6 § FIFS 2004:36

Rubrik: Fiske med fast redskap, ryssjor och visst nätfiske (oförändrad)

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
<p>I kustvattenområdet i Östersjön norr om latituden 62 55 N är det fr.o.m. den 1 april t.o.m. den 30 juni förbjudet att fiske med 1. fasta redskap som i någon del är högre än 1,5 meter,</p> <p>2. nät efter lax och öring, och</p> <p>3. nät som har en större maskstorlek än 120 millimeter.</p> <p>För den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens gäller förbudet i första stycket fram t.o.m. den 16 juni.</p> <p><i>Fasta redskaps ledarmar får sättas ut innan fiske är tillåtet.</i> Fiskhuset, eller andra anordningar avsedda för att fånga fisk, får inte till någon del anslutas till ledarmarna innan fiske är tillåtet. Vid fiske med push up-fällor får dock fiskhuset anslutas till ledarmarna om fiskhuset hålls ovan vatten fram tills fiske är tillåtet.</p>	<p>I kustvattenområdet i Östersjön norr om latituden 62 55 N är det fr.o.m. den 1 april t.o.m. den 30 juni förbjudet att fiske med 1. fasta redskap som i någon del är högre än 1,5 meter,</p> <p>2. nät efter lax och öring, och</p> <p>3. nät som har en större maskstorlek än 120 millimeter.</p> <p>För den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens gäller förbudet i första stycket fram t.o.m. den 16 juni.</p> <p>Fiskhuset, eller andra anordningar avsedda för att fånga <i>eller innestänga</i> fisk, får inte till någon del anslutas till ledarmarna under tid då fiske är förbjudet. Vid fiske med push up-fällor får fiskhuset anslutas till ledarmarna om fiskhuset hålls ovan vatten när fiske är förbjudet.</p> <p><i>Vid fiske med push up-fälla med vittjanpåse ska vittjanpåsen vara fast ansluten till redskapet under tid då fiske bedrivs och</i></p>

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
	<i>utformad på ett sätt som medför skonsam vittjning utan att den fångst som ska frisläppas i vattnet hanteras ovan vattenytan.</i>

Motivering

Fasta redskap är normalt stora redskap som kräver en betydande arbetsinsats för att sättas ut och tas upp. Det behövs därför bestämmelser som möjliggör att delar av redskapen kan stå ute utan att redskapen fångar fisk under tid då fiske med fast redskap är förbjudet. I 5 kap. 6 § FIFS 2004:36 finns sedan tidigare bestämmelser som reglerar utsättande av fiskhuset, eller andra anordningar avsedda för att fånga fisk, innan fisket får starta. På grund av landningsskyldigheten för lax behöver bestämmelsen nu också vara utformad på ett sätt som möjliggör att delar av redskapet kan stå ute utan att hela redskapet behöver tas upp efter det att fisket är avslutat. Ledarmens syfte är att leda fisken in i redskapets innestängande och fångande delar. Nu gällande bestämmelse, att fiskhuset eller andra anordningar avsedda för att fånga fisk inte till någon del får anslutas till ledarmarna innan fiske är tillåtet, har utformats för att hindra fisk från att ledas in i fångstanordningen under tid före fiskets start då fiske med fast redskap är förbjudet. HaV föreslår att samma bestämmelse ska omfatta all tid då fiske med fast redskap är förbjudet, bl.a. i de fall det införs ett redskapsstopp, t.ex. efter det att fisket stoppats på grund av att laxkvoten är infiskad. HaV föreslår även ett förtydligande om att bestämmelsen ska omfatta delar avsedda att innestänga fisk, t.ex. redskapets förgård eller mocka, vars syfte är att hindra fisken från att vända tillbaka. Vid fiske med push up-fällor får fiskhuset liksom tidigare anslutas till ledarmarna om fiskhuset hålls ovan vatten när fiske är förbjudet.

Om EU-kommissionen beslutar om undantag från landningsskyldigheten i linje med BALTFISH förslag till ny utkastplan för östersjölax kan det vara möjligt att tillåta fiske med push up-fälla med vittjanpåse under tid då fiske efter lax är förbjudet. Eftersom användning av push up-fälla med vittjanpåse inte förväntas beskrivas i detalj behöver HaV utforma särskilda bestämmelser som säkerställa kontrollerbarhet och att redskapet används på ett sätt som möjliggör skonsam vittjning med hög överlevnad för frisläppt lax. Genom bestämmelser om att vittjanpåsen ska vara fast ansluten under tid då fiske bedrivs möjliggörs kontroll av redskapsanvändning under pågående fiske. Förslaget innebär även att vittjanpåsen ska vara utformad på ett sätt som säkerställer skonsam vittjning och hög överlevnad genom att fisk som ska frisläppas inte hanteras ovan vattenytan.

5 kap. 6 a § FIFS 2004:36 – flyttas och får beteckningen 5 kap. 6 b §

<i>Nuvarande lydelse:</i>	<i>Föreslagen lydelse:</i>
Om det kan tillåtas ur fiskevårdssynpunkt får länsstyrelsen utan hinder av vad som framgår av 6 § medge den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens tillstånd att fiska med:	Om det kan tillåtas ur fiskevårdssynpunkt får länsstyrelsen utan hinder av vad som framgår av 6 § medge den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens tillstånd att fiska med:

Nuvarande lydelse:	Föreslagen lydelse:
<p>1. Fasta redskap efter strömning. Länsstyrelsen får endast bevilja sådana tillstånd till fiskelicensinnehavare som något av de två föregående kalenderåren har redovisat fångst av strömning i de fällor tillståndet avser.</p> <p>2. Högst två fasta redskap fr.o.m. den 12 juni i området mellan latituden 62 55 N och länsgränsen mellan Västerbottens och Norrbottens län.</p>	<p>1. Fasta redskap efter strömning <i>t.o.m. den 31 maj om redskapet ger ett undantag från landningsskyldigheten för lax enligt gällande EU-förordning.</i> Länsstyrelsen får endast bevilja sådana tillstånd till fiskelicensinnehavare som något av de två föregående kalenderåren har redovisat fångst av strömning i de fällor tillståndet avser.</p> <p>2. Högst två fasta redskap fr.o.m. den 12 juni i området mellan latituden 62 55 N och länsgränsen mellan Västerbottens och Norrbottens län.</p>

Motivering

Sedan 2015 har lax omfattats av landningsskyldighet, vilket innebär att all lax som fångas måste landas. Baserat på antaganden om hög överlevnad efter utkast/frisläppande infördes dock ett undantag för lax som fångas med fasta fällor, bottengarn, ryssjor och burar i Östersjön. Undantaget gällde fram till och med den 31 december 2020.

EU-kommissionen har ännu inte tagit något beslut om ett nytt undantag från landningsskyldigheten för lax vilket innebär att all lax som fångas i fasta redskap ska landas. I det fall EU-kommissionen beslutar om ett undantag från landningsskyldigheten kommer detta sannolikt att följa BALTFISH gemensamma rekommendation. Det innebär dels att push up-fällor med traditionell vittjning inte kommer att ge ett undantag från landningsskyldigheten och att det kommer införas ett tak för utkast av lax från fasta redskap som ger undantag från landningsskyldigheten, motsvarande 8 % av den nationella kvoten (2 333 laxar under 2021).

Med stöd av 5 kap. 6 a § i Fiskeriverkets föreskrift (2004:36) om fisket i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön har länsstyrelsen i Norrbottens och Västerbottens län beslutat om tillstånd för fiske med fasta redskap efter strömning (så kallade strömmingsryssjor/strömmings push up) under maj och juni månad före laxfiskets start. Enligt 5 kap. 6 § i samma föreskrift får fisket efter lax med fast redskap i kustvattenområdet i Östersjön norr om latituden 62 55 N påbörjas den 1 juli. För den som fiskar med stöd av fiskelicens får dock fisket starta den 17 juni. Det tillståndsgivna fisket efter strömning sker med fasta redskap som försetts med ett finmaskigt nät i fiskhuset och redskapen sätts vanligen ut i maj efter att den sista isen gått. Antalet tillstånd har varit begränsat till ca 10 yrkesfiskare. Under åren 2019 och 2020 har den totala fångsten av strömning och sik som fångats i det tillståndsgivna fisket fram till laxfiskets start varit knappt ett ton sik per år och ca sex ton strömning per år. Kustbevakningens kontroll av redskapen visar att lax fångas i dessa redskap. Den biologiska rådgivningen från SLU Aqua visar också att lax förväntas fångas med fast redskap i begränsad omfattning i maj månad för att sedan succesivt öka och vara särskilt hög under juni och juli månad.

I det fall EU-kommissionen beslutar om ett undantag från landningsskyldigheten för lax som fångas i vissa fasta redskap gör HaV bedömningen att Länsstyrelsen bör ges möjlighet att besluta om tillstånd för fiske efter strömning. Länsstyrelsens möjlighet att besluta om tillstånd bör

i så fall begränsas till sådana redskap som ger undantag från landningsskyldigheten för lax. Eftersom bifångster av lax och mängden utkastad lax från dessa redskap förväntas vara hög under juni månad gör HaV bedömningen att tillstånden inte kan ges för fiske efter den 31 maj. Det skulle i annat fall innebära att mängden tillåtet utkast (8 % av den nationella laxkvoten) till stor del nyttjas inom det tillståndgivna fisket med fast redskap efter strömning och därmed betydligt påverkar möjligheten för yrkesfiske med fasta redskap efter andra arter än lax under sensommaren. Det fisket sker inte med stöd av särskilt tillstånd från Länsstyrelsen och kan nyttjas av alla yrkesfiskare. Det fisket bedöms också ha ett högre värde sett till försåld fångst jämfört med det tillståndsgivna fisket med fast redskap efter strömning i maj/juni.

Om EU-kommissionen inte beslutar om ett undantag från landningskyldigheten saknas rättslig grund och HaV kan då inte besluta om föreslagen ändring. Länsstyrelsen möjlighet att medge tillstånd för fiske efter strömning med fast redskap utan hinder av 5 kap. 6 § bör i så fall upphöra och HaV föreslår då att bestämmelsen tas bort.

HVMFS 2018:11, bilaga 1 Fångstredskap och fiskeverksamhet

<i>Nuvarande lydelse:</i>				<i>Föreslagen lydelse:</i>			
<p>Uppgift om antalet trålar behöver endast lämnas när två eller flera trålar används. Redskapens längd, bredd eller djup ska anges i meter. Krokstorlek ska anges som det minsta avståndet i millimeter mellan krokspets och krokskaft.</p> <p>Vid rapportering i elektronisk fiskeloggbok av uppgifter om utestående redskap ska storleken på redskapet anges. Storleken anges för garnredskapen under rubrikerna GNS, GND och GTR med längd och djup avrundat till närmaste meter, för krokredskap under rubriken LLS med krokstorlek och antal krokar och för burar, tinor och mjärdar <u>under rubriken FPO</u> med antalet redskap. För sammanlänkade redskap ska de individuella redskapens storlek framgå samt antalet redskap i en länk.</p>				<p>Uppgift om antalet trålar behöver endast lämnas när två eller flera trålar används. Redskapens längd, bredd eller djup ska anges i meter. Krokstorlek ska anges som det minsta avståndet i millimeter mellan krokspets och krokskaft.</p> <p>Vid rapportering i elektronisk fiskeloggbok av uppgifter om utestående redskap ska storleken på redskapet anges. Storleken anges för garnredskapen under rubrikerna GNS, GND och GTR med längd och djup avrundat till närmaste meter, för krokredskap under rubriken LLS med krokstorlek och antal krokar och för burar, tinor och mjärdar <u>under rubriken FPO</u> med antalet redskap. För sammanlänkade redskap ska de individuella redskapens storlek framgå samt antalet redskap i en länk.</p>			
REDSKAPSTYP	KOD	STOR-LEK	ANTAL FISKE-INSATSER	REDSKAPSTYP	KOD	STOR-LEK	ANTAL FISKE-INSATSER
-----				-----			
Förankrade ryssjor	FSN			Förankrade ryssjor	FSN		
Sikryssja/laxryssja	831		Antal redskap	Sikryssja/laxryssja	831		Antal redskap
Sill- /strömningryssja/ löjryssja	832		Antal redskap	Sill- strömningryssja/ löjryssja	832		Antal redskap

Nuvarande lydelse:			Föreslagen lydelse:		
			<i>Sill-/strömmingsryssja/ push up, vittjanpåse</i>	838	<i>Antal redskap</i>
Andra fällor	FIX		Andra fällor	FIX	
Kombifälla (bottensatt)	841	Antal redskap	Kombifälla (bottensatt)	841	Antal redskap
Laxfälla (flytfälla)	842	Antal redskap	Laxfälla (flytfälla)	842	Antal redskap
Laxmocka (krona, kroksköt)	843	Antal redskap	Laxmocka (krona, kroksköt)	843	Antal redskap
Laxsätt	813	Antal redskap	Laxsätt	813	Antal redskap
Ålhomma	844	Antal redskap	Ålhomma	844	Antal redskap
Laxfälla s.k. Push Up	845	Antal redskap	Laxfälla s.k. Push Up	845	Antal redskap
			<i>Laxfälla push up, vittjanpåse</i>	846	<i>Antal redskap</i>
<u>SKRAPOR</u>			<u>SKRAPOR</u>		
-----			-----		

Motivering

För att yrkesfiskarna enhetligt ska kunna rapportera vilket redskap de använder i sitt fiske föreslår HaV att en tresiffrig kod kopplats till varje redskap. Koderna är viktiga för att möjliggöra administrativ kontroll att rätt redskap används under fiskeperioden.

Att veta vilket redskap som fiskaren använder är även viktigt för HaV:s kontrollanter och Kustbevakningen vid förberedandet av kontroll. Redskapsanvändningen kan ibland utgöra en del vid en riskanalys av fisket.

För att fisket ska kunna ange att de använder ett redskap som är undantaget från landningsskyldigheten behöver två nya redskapskoder införas för rapporteringen. Dels behövs en redskapskod för laxfälla "push-up" försedd med vittjanpåse och dels behövs en redskapskod för strömmingsryssja "push-up" försedd med vittjanpåse. Specifika koder för push-up med vittjanpåse möjliggör en administrativ uppföljning om att villkoren för undantagen uppfylls. Det är även viktigt att kunna särskilja vilka som fiskar med strömmingsryssja med vittjanpåse från de som fiskar med lax push-up för att kunna göra en uppföljning av fångst och nyttjande av särskilt tillstånd för strömmingsfiske.

Följande två koder har lagts till:

1. Laxfälla push up, vittjanpåse - 846
2. Sill-/strömmingsryssja push up, vittjanpåse - 838

Bilagor:

1. Sändlista
2. Konsekvensutredning